

Javier Pérez Alarcón: "Les màquines capten el text en un buit, nosaltres traduïm paraules, idees i sentiments" - Levante de Castelló - 24/10/2018

Javier Pérez Alarcón

Traductor i exalumne de l'UJI. El exalumne del Grau en Traducció i Interpretació de la Universitat Jaume I de Castelló, Javier Pérez Alarcón, ha guanyat el Premi a la Millor traducció per a doblatge d'obra estrenada en TV, DVD o plataforma en línia en els VI Premis de l'Associació de Traducció i Adaptació Audiovisual d'Espanya (Atrae) pel seu treball en la primera temporada de la sèrie «El cuento de la criada».

Exalumne del Grau en Traducció i Interpretació de la Universitat Jaume I de Castelló, Javier Pérez Alarcón. GUILLERMO PARRA

«Les màquines capten el text en un buit, nosaltres traduïm paraules, idees i sentiments»

► Alarcón reivindica la professió de traductor davant l'assetjament de les màquines

LABORATORI
d'idees
Nerea Soriano
CASTELLÓ

■ Javier Pérez Alarcón (València, 1990), es va graduar en la UJI en 2013 i des de llavors no ha parat de treballar com a traductor audiovisual i ha traduït per a doblatge més de 100 obres que inclouen sèries com «El cuento de la criada» (The Handmaid's Tale), «Día a día», «Britannia», «Harlots: cortesanas», «The Son», «Wynonna Earp», «Star Trek: The Animated Series», «The Terror», «Dédé y Phillip» (Danger & Eggs), «Manhunt: Unabomber o Kidding»; además de pel·lícules i documentals com «Musa», «El justiciero» (Death Wish) o «Noche de venganza». També treballa en el subtítol per a plataformes de VOD i forma part del claustre del Màster en Traducció Audiovisual de la Universitat Europa de València. Ha guanyat el Premi a la Millor traducció per «El cuento de la

criada» en els VI Premis de l'Associació de Traducció i Adaptació Audiovisual d'Espanya.

❶ **Li han donat el premi a la millor traducció per a doblatge, que no doblador, quina diferència hi ha entre un i l'altre?**

❶ El traductor passa el guió de l'idioma original a l'espanyol perquè els actors li posen veu. En l'obra original el guionista escriu el que han d'interpretar els actors, i el traductor escriu el que després han d'interpretar els actors de doblatge. Seriem l'equivalent, per dir-ho així, del guionista en l'obra original.

❷ **Quines van ser les motivacions que van fer que es decidira per la formació en traducció?**

❷ La veritat és que jo anava per a arquitecte tècnic però amb 16 anys, en batxillerat, que ja vas mirant carreres, vaig veure que això de la traducció existia com a carrera en si. Jo suposava que algú havia de fer-ho però no m'ho havia plantejat i, com també m'havia interessat

«Hi ha aquest corrent dels que pensen que això ho fa Google i, home, ho fa, però malament. Traduir no és apretar un botó»

sempre veure les pel·lícules en versió original i veure com havien adaptat els jocs de paraules, les referències culturals... vaig veure que era bastant interessant i m'hi vaig matricular. Me'n vaig passar a lletres i després vaig anar a la universitat.

❸ **Per què va triar l'UJI?**

❸ Perquè l'UJI tenia l'itinerari d'especialització en Traducció Audiovisual dins de la pròpia carrera. La majoria de

les universitats tenen la carrera i assignatures optatives però l'UJI és de les poquíssimes que té aquest itinerari. Així com a altres universitats cures 6 crèdits de Traducció Audiovisual, jo tenia els 6 crèdits de tercer però, a més a més, després en quart vaig fer traducció per a doblatge, subtítolació, subtítolació per a sords... Això era un factor molt important a tenir en compte si volia especialitzar-me en això i vaig veure que era una oportunitat que no podia deixar passar.

❹ **Quines són les rutines en la traducció d'un producte audiovisual?**

❹ La distribuïdora o productora de l'obra és la que es posa en contacte amb l'empresa de doblatge i, fins i tot, en alguns casos, decidixen les persones que volen que facen la traducció. L'estudi de doblatge envia els vídeos i els guions de l'obra al traductor i, en el meu cas, jo ho traduïsc a casa, en pijama, cosa que valore i agraeix molt. Després, la traducció es revisa amb el vídeo i passa per diverses revisions. Quan s'envia la traducció a la distribuïdora, aquesta passa per l'ajust, que sol fer el director del doblatge. Ell s'encarrega de retocar la traducció perquè quadre bé en la boca dels actors i encaixe el millor possible amb el moviment original de la boca.

❺ **Quin suport li proporciona la imatge per a la traducció?**

❺ La imatge és molt important, sobretot, per a distingir les paraules polisèmiques. A més a més, segons l'aspecte del personatge, el context, la mirada de l'actor o de l'actriu, tu ho veus d'una manera o altra. Una frase en anglès pot tenir 12 traduccions correctes amb lleugeres modificacions i, segons la imatge, optes per una opció o per una altra.

❻ **Creu que els traductors automàtics estan desmereixent la professió?**

❻ És cert que per a traduccions tècniques, en qüestions, diguem, menys creatives, com pot ser un manual d'un ordinador, sí que em consta per companys que s'està fent ús de traduccions automàtiques que després es corregixen, cosa que la majoria de les vegades costa més que traduir des de zero. Però, en el sector audiovisual, en ser tan creatiu, a mi personalment no em sembla que afecte a mitjà o curt termini. Cal tenir en compte que per a les distribuïdores, que hi haja una bona traducció és el primer pas per a traure milions de dòlars amb l'obra. Si no s'entén, i més al cinema, al final les pel·lícules no es veuen. Sí que hi ha aquest corrent dels que pensen que això ho fa Google i, home, ho fa, però malament. A priori no ho veig, no és com apretar un botó, és un treball que requereix bastant de temps.

❼ **Què hi aporta la figura del traductor que mai podrà aportar una màquina?**

❼ El factor creatiu i la imaginació que són els que et permeten donar diverses opcions a un joc de paraules, per exemple. Una màquina et donarà una opció i, per a una professió com la nostra, que no només tradueix paraules sinó que tradueix idees, conceptes i sentiments, les màquines no sabran captar la intencionalitat que hi ha darrere. Capten el text, tal qual, com si estiguera en un buit, però el text mai està en un buit, hi ha un context, amb uns actors actuant que hi aporten matisos... Això, a dia d'avui, i en un futur proper, no crec que una màquina ho pugui fer.